

Lidingö 12 september 2022

Utökning och skötsel av Naturreservat på Lidingö – Yttrande från Naturskyddsföreningen Lidingö

Med glädje ser Naturskyddsföreningen att naturen på Lidingö får ett utökat skydd. En natur med hög biologisk mångfald har större motståndskraft mot de klimatförändringar vi står inför och är en grund för vårt välbefinnande.

Vi börjar med naturreservatet Långängen-Elfviks gränser: en orsak till att den biologiska mångfalden minskar är att artrika marker blir för små samt fragmenteringen av dem. Utökningen av reservatet mot Mölna är efterlängtat, men är isolerad från resten av reservatet. Även området norr och söder om Södra Kungsvägen bör ingå i reservatet då det är en viktig spridningsväg. Många arter, inte minst de som är knutna till gamla ekar, har inte utvecklat strategier för att sprida sig längre sträckor. Fuktängen norr om Södra Kungsvägen har även den höga naturvärden.

I reservatets östra del mot Killinge går gränsen genom en hävdad ängsmark, vilket gör att större delen av ängen ligger utanför. Här bör hela ängsmarken ingå (se bifogad karta).

I skötselplanerna beskrivs Lidingös berg- och jordarter. Det är inte landhöjningen som ansamlat block och morän i sluttningar, de har avsatts av isen. Sedan har landhöjning lett till att, som det står i texten, moränen svallats ur av havets vågor och postglaciala leror avsatts i sprickdalarna.

Värt att nämna är även det stråk av grönsten, som sträcker sig över den norra delen av Lidingö, från norra Elfvik, Södergarn, Bosön och Kyttinge. Grönsten är liksom kalksten basisk och har betydelse för floran (se www.sgu.se).

Naturskyddsföreningen gläds åt att skogens värderas för sina naturvärden och som en resurs för rekreation och inte som virkesproducent. Den tätortsnära skogan har höga naturvärden och äldre träd än en produktionsskog.

Enligt skötselöreskrifterna vill man, för att begränsa granbarkborrens angrepp, placera ut fällor samt ta bort angräpnade träd. Enligt Skogsstyrelsen innebär granbarkborren inte något hot i naturreservat, snarare tvärt om. Granbarkborren är en viktig födoresurs för såväl fåglar som insekter. Om de arter som har granbarkborren som föda samt deras livsmiljöer gynnas, minskas risken för större angrepp.

Många använder skogarna på Lidingö inte bara för att vandra, plocka bär, svamp och njuta av naturen, utan även för träning. Runt om i skogarna bildas breda cykelstigar som sliter hårt på marken. Det behöver styras upp var i naturen man får cykla på samma sätt som det finns uppmärksamma ridvägar.

På skjutbanan syd-väst om Södergarn ska det råda förbud mot blyammunition så att inte bly sprids i naturen.

Skogsstyrelsens och SLU:s samarbete med Lidingö stad kring kontinuitetsskogar och kontinuitetsskogsbruk i Yttringeskogen norr om Elfviksvägen bör avbrytas, eller har så redan skett? Enligt remissförslagets skötselindelning- norra delen är området angivet som ”skog för fri utveckling. Det skulle vara utmärkt om så är fallet!

Yttringeskogen är en tätortsnära blandskog med tall, gran, björk och inslag av ädla lövträd. Den totala ytan som ingår i försöket är 4,8 hektar. Skogen har höga naturvärden till exempel öns enda förekomst av den starkt hotade kärlväxten Ryl, *Chimaphila umbellata* (listad som EN = starkt hotad i ArtDatabanken rödlista över hotade arter 2020). Yttringeskogen är också ett populärt och välbesökt område med höga sociala värden.

Att bevara och skapa kantzoner är bra, glöm inte bort sälgen som är av stor vikt för pollinatörerna tidigt på våren.

Vid skötsel av ängsmarker samt ytor som kan utvecklas och bli artrikare, är tidpunkten av slåttern av stor betydelse. Det finns ingen anledning att de slås innan slutet av juli. Örternas frön behöver mogna och många insekter hotas just av att blommorna slås av för tidigt då de är värdväxter för larv- och puppstadium.

Liksom att vägar plogas på vintern när det är snö, borde skötseln av gräsbevuxna ytor också göras efter behov och inte efter ett förbestämt antal gånger. Torra månader kanske gräset inte alls behöver klippas/slås vilket även skulle bidra med färre utsläpp av fossila bränslen. All skötsel av naturmiljöerna måste övergå till eldrivna (eller hästdrivna) maskiner.

Trevligt att se är att det sprids fröer mellan de olika markerna som slåttas med upptag. På så sätt kan även de mindre artrika markerna utvecklas!

Att bränna ängsmarker kan i vissa fall fungera för att få bort förna, men ska undvikas om det finns örnbräken som är en ohävdart och gynnas av bränder.

Förslaget om att så in blåklint och solrosor i naturen låter inte så genomtänkt. Det kan man gärna göra i bebyggda områden och runt gårdarna, men i ett naturreservat ska de vilda växterna gynnas, vilka även är värdväxter för insekter.

Den björkäng vid Södergarn som hävdas av Naturskyddsföreningen sedan närmare 20 år har blivit ett populärt utflyktsmål. Detta har lett till slitage och flera av de ursprungliga arterna har minskat eller försvunnit. En gårdsgård som leder parallellt med stigen skulle styra hur man tar sig över ängen till vattnet. En stor ”spontan” grillplats har anlagts nere på ängen och måste tas bort. Ängen är på sommaren en populär tältplats vilket också lett till slitage. Ett tältförbud på området är önskvärt.

Helena Klangemo / ordförande Naturskyddsföreningen Lidingö